

Tarragona

Passejades per la història

Paseos por la historia

Walks through history

Promenades dans l'histoire

Rutes per Tarragona

RAFAEL LÓPEZ-MONNÉ

oneixeu la història, la cultura i les tradicions de la ciutat mitjançant un recorregut per la Tarragona: romana, medieval i modernista.

En el passeig per la Tarragona romana, visitareu, entre d'altres, el conjunt arqueològic romà de Tàrraco que comprèn els principals monuments conservats de l'època romana, el qual va aconseguir el novembre de l'any 2000 la declaració de Patrimoni Mundial per la UNESCO.

Tarragona però conserva importants monuments del seu

passat medieval, i a la importància que assoleixen les restes romanes, cal sumar el patrimoni artístic medieval, encapçalat per la Catedral que constitueix un conjunt molt notable. Aproveu-vos també al llegat modernista repartit per Tarragona, a través d'un altre itinerari en què experimentareu l'estètica que va guarnir la ciutat: els llocs d'oci o de treball, les cases o els objectes de culte.

Totes elles rutes culturals enriquidores que esdevenen un autèntic plaer per als sentits. Gaudiu-les!

El Patronat Municipal de Turisme de Tarragona no es responsabilitza dels errors o omissions que es puguin trobar en aquesta guia. La informació és la vigent en el moment de la seva publicació i per tant està subjecta a canvis. Per a properes actualitzacions us agrairíem que ens comunicués qualsevol error o informació omesa.

El Patronato Municipal de Turismo de Tarragona no se responsabiliza de los errores u omisiones que se puedan encontrar en esta guía. La información es la vigente en el momento de su publicación y por lo tanto está sujeta a cambios. Para próximas actualizaciones os agradeceríamos que nos comunicara cualquier error o información omitida.

Rutas por Tarragona

Conoce la historia, la cultura y las tradiciones de la ciudad por medio de un recorrido por la Tarragona romana, medieval y modernista.

En el paseo por la Tarragona romana visitaréis, entre otros elementos, el conjunto arqueológico romano de Tarraco que comprende los principales monumentos conservados de la época romana, y que en noviembre de 2000 fue declarado Patrimonio Mundial por la Unesco.

Pero Tarragona conserva importantes monumentos de su pasado medieval y a la importancia de los restos romanos debe sumársele el patrimonio artístico medieval, encabezado por la Catedral, que constituye un conjunto muy notable.

Asimismo, podréis acercaros al legado modernista repartido por Tarragona a través de otro itinerario en el que seréis testigos de la estética que imperó en la ciudad: los lugares de ocio o de trabajo, las casas o los objetos de culto.

Todas las anteriores son rutas culturales enriquecedoras que constituyen un auténtico placer para los sentidos. ¡Disfrutadlas!

Routes in Tarragona

Get to know the city's history, culture and traditions by taking a route through the Roman, medieval and modernist Tarragona.

On the route through Roman Tarragona you will visit, amongst other things, the Roman archaeological complex of Tarraco which includes the main monuments that survive from the ancient Roman era. In November 2000 the city succeeded in being declared a World Heritage Site by UNESCO.

Nevertheless, Tarragona still has significant monuments from its medieval past and this medieval artistic heritage, the Cathedral being the most prominent, along with the importance of the Roman remains, creates a remarkable complex.

You can also come and visit the modernist heritage spread throughout Tarragona in a route where you can discover the aesthetics that prevailed in the city: the work and leisure centres, the houses and the objects of worship.

All of them are enriching cultural routes that are a real pleasure for our senses. Enjoy them!

Itinéraires dans Tarragone

Venez connaître l'histoire, la culture et les traditions de la ville dans une randonnée au cœur de la Tarragone romaine, médiévale et moderniste.

Au long de votre promenade dans la Tarragone romaine, vous visiterez entre autres l'ensemble archéologique romain de Tarraco, qui comprend les principaux monuments conservés de l'époque romaine, et qui a été inscrit au patrimoine mondial de l'Unesco en 2000.

Mais Tarragone conserve d'importants monuments de son passé médiéval, et outre l'importance des restes romains, il faut souligner le patrimoine artistique médiéval, en commençant par la Cathédrale, qui constitue un ensemble remarquable.

Par ailleurs, un autre itinéraire vous permettra de connaître l'héritage moderniste dont Tarragone est parsemée, et vous pourrez témoigner de l'esthétique qui a régné dans la ville : les lieux de loisirs ou de travail, les maisons ou les objets de culte.

Tous ces itinéraires sont des randonnées culturelles enrichissantes qui constituent un véritable plaisir pour les sens. Profitez-en !

The Tarragona Municipal Tourism Board is not responsible for any errors or omissions that may be found in this guide. The information provided here was valid at the time of publication, but is subject to change. To improve and update future versions, please inform us of any errors or omitted information you might find.

L'Office Municipal du Tourisme de Tarragone décline toute responsabilité en cas d'erreurs ou d'omissions dans le contenu de ce guide. L'information est celle qui est en vigueur au moment de la publication, et peut donc subir des changements. Pour les prochaines mises à jour, nous vous prions de bien vouloir nous communiquer les éventuelles erreurs ou omissions décelées.

06 **Plànol**
| Plano
| Map
| Plan

08 **Història**
| Historia
| History
| Histoire

08 **La maqueta de la Tàrraco Romana**
| La maqueta de la Tarraco Romana
| The Model of Roman Tarraco
| La maquette de la Tarraco romaine

11 **Les Muralles**
| Las Murallas
| The Walls
| Les murailles

12 **El Temple (recinte de culte)**
| El Templo (recinto de culto)
| The Temple (Imperial Cult Complex)
| Le temple (enceinte de culte)

13 **El Fòrum provincial**
| El Foro provincial
| The Provincial Forum
| Le Forum provincial

14 **El Circ**
| El Circo
| The Roman Circus
| Le cirque romain

15 **L'Amfiteatre**
| El Anfiteatro
| The Amphitheatre
| L'amphithéâtre

16 **El Museu Nacional Arqueològic**
| El Museo Nacional Arqueológico
| The National Archaeological Museum
| Le Musée National Archéologique

17 **El Fòrum local**
| El Foro local
| The Local Forum
| Le Forum local

18 **La Necròpolis paleocristiana i el Conjunt paleocristià del Francolí**
| La Necrópolis paleocristiana y el Conjunto paleocristiano del Francolí
| The Paleochristian Necropolis and Francolí River Paleochristian Complex
| La nécropole paléochrétienne et l'ensemble paléochrétien du Francolí

19 **La vil·la de Centelles**
| La villa de Centelles
| The Centelles Villa
| La villa de Centelles

20 **L'Aqüeducte**
| El Acueducto
| The Aqueduct
| L'aqueduc

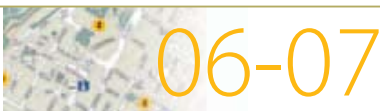
21 **La torre dels Escipions**
| La torre de los Escipiones
| The Scipio Tower
| La tour des Scipions

22 **La pedrera del Mèdol**
| La cantera del Mèdol
| The Mèdol Quarry
| La carrière du Mèdol

23 **La vil·la dels Munts**
| La villa de Els Munts
| The Roman Villa of Els Munts
| La villa Els Munts

24 **L'arc de Berà**
| El arco de Berà
| The Berà Arch
| L'Arc de Berà

Ruta per Tarragona Ruta por Tarragona

Route through Tarragona Itinéraire dans Tarragone

- 0 **Maqueta Tarraco Romana** (MHT)
Volta del Pallol - tel. 977 253 759
- 1 **Muralles / Murallas** (MHT) (s. III - II aC)
Av. Catalunya, s/n - tel. 977 245 796
- 2 **Temple** (recinte de culte) / **Templo** (recinto de culto)
Pla de la Seu - tel. 977 223 671
- ☀ 3 **Plaça de Representació del Fòrum Provincial**
Plaza de Representación del Foro Provincial (MHT) (s. I dC)
Plaça del Pallol - Plaça del Fòrum - Plaça del Rei
- 4 **Circ / Circo** (MHT) (s. I dC) - Rambla Vella - tel. 977 230 171
- 5 **Amfiteatre / Anfiteatro** (MHT) (s. II dC)
Parc del Miracle - tel. 977 242 579
- 6 **Museu Nacional Arqueològic**
Museo Nacional Arqueológico (MNAT)
Plaça del Rei, 5 - tel. 977 236 209
- 7 **Fòrum local / Foro local** (MHT) (s. I dC)
C. Lleida - tel. 977 242 501
- 8 **Necròpolis paleocristiana i Conjunt paleocristià del Francolí**
Necrópolis paleocristiana y Conjunto paleocristiano del Francolí (MNAT)
Av. Ramón y Cajal, 80 - tel. 977 211 175
Parc Central, Av. Vidal i Barraquer, 15-17 - tel. 977 228 797

Fora de la ciutat Fuera de la ciudad

- 9 **Vil·la de Centelles / Villa de Centelles** (MNAT) (s. I-IV dC)
Afores s/n - Constantí (4 km) - tel. 977 523 374
- ☀ 10 **Aqüeducte / Acueducto** (MHT) (s. I dC) - N-240 a Lleida (4 km)
- ☀ 11 **Torre del Escipions / Torre de los Escipiones** (MNAT) (s. I dC)
N-340 a Barcelona (6 km)
- 12 **Pedrera del Mèdol / Cantera del Mèdol** (MHT) (s. I dC)
N-340 a Barcelona - Àrea de Servei del Mèdol (8 km)
tel. 977 242 220
- 13 **Vil·la Els Munts / Villa de Els Munts** (MNAT) (s. I-III dC)
Passeig del Fortí, s/n - Altafulla (14 km) - Tel. 977 652 806
- ☀ 14 **Arc de Berà / Arco de Berà** (MNAT) (s. I aC)
N-340 - Roda de Barà (20 km)

- 0 **Model of Roman Tarraco / Maquette romaine** (MHT)
Volta del Pallol - tel. 977 253 759

- 1 **Walls** (3rd - 2nd c. B.C.) / **Murailles** (3e - 2e s. av. J.-C.) (MHT)
Av. Catalunya, s/n - tel. 977 245 796

- 2 **Temple** (Imperial Cult Complex) / **Temple** (enceinte de culte)
Pla de la Seu - tel. 977 223 671

- ☀ 3 **Provincial Forum** (1st c. A.D.)
Forum provincial (1er s. ap. J.-C.) (MHT)
Plaça del Pallol - Plaça del Fòrum - Plaça del Rei

- 4 **Roman Circus** (1st c. A.D.) / **Cirque** (1er s. ap. J.-C.) (MHT)
Rambla Vella - tel. 977 230 171

- 5 **Amphitheatre** (2nd c. A.D.) / **Amphithéâtre** (MHT) (2e s. ap. J.-C.)
Parc del Miracle - tel. 977 242 579

- 6 **National Archaeological Museum**
Musée National Archéologique (MNAT)
Plaça del Rei, 5 - tel. 977 236 209

- 7 **Local Forum** (1st c. A.D.) / **Forum local** (MHT) (1er s. ap. J.-C.)
C. Lleida - tel. 977 242 501

- 8 **Paleochristian Necropolis and Francolí River Paleochristian Complex**
Nécropole paléochrétienne et ensemble paléochrétien du Francolí (MNAT)
Av. Ramón y Cajal, 80 - tel. 977 211 175
Parc Central, Av. Vidal i Barraquer, 15-17 - tel. 977 228 797

Outside the city À l'extérieur de la ville

- 9 **Centelles Villa** (1st - 4th c. A.D.)
Villa de Centelles (MNAT) (1er - 4e s. ap. J.-C.)
Afores s/n - Constantí (4 km) - tel. 977 523 374

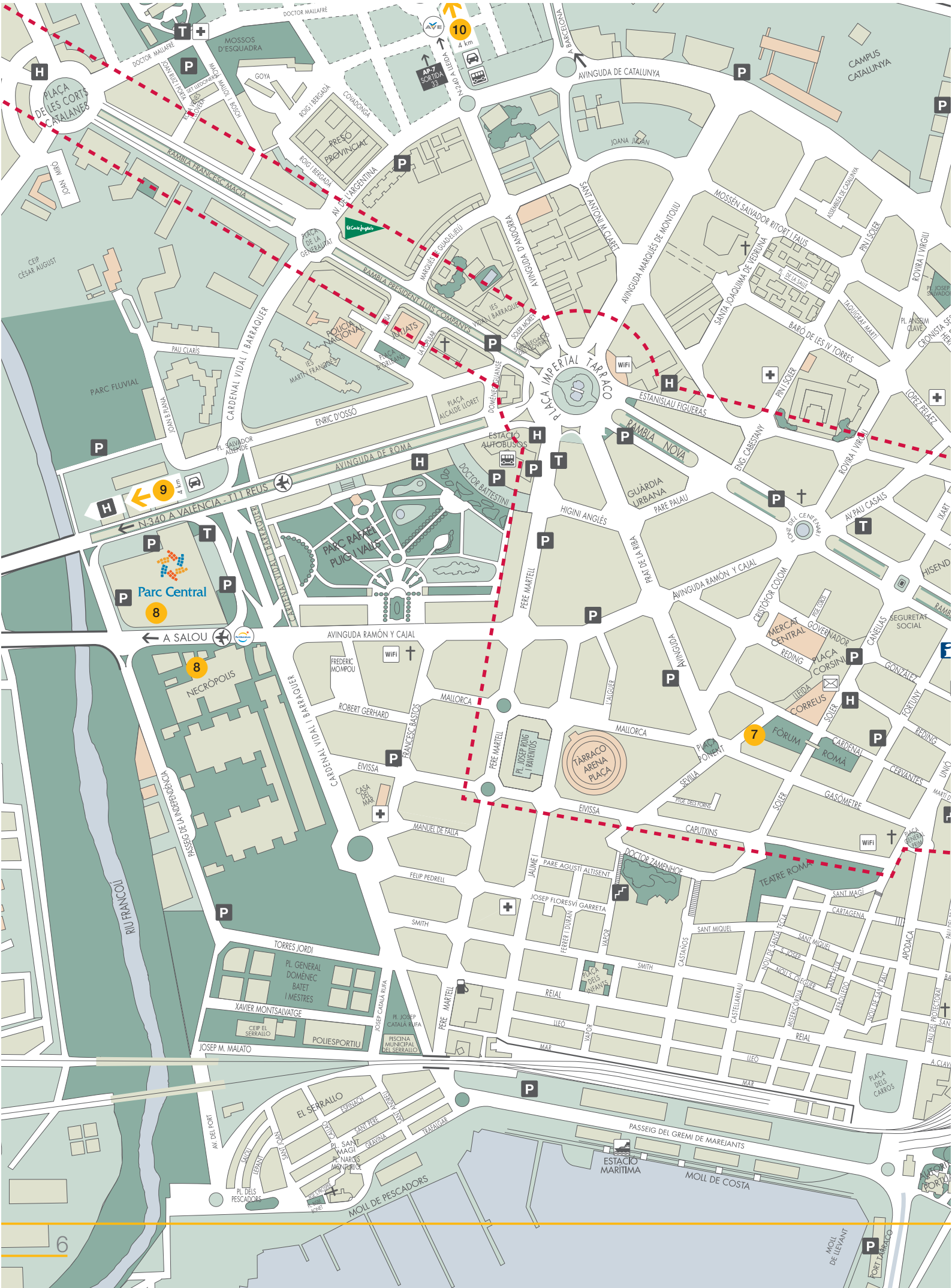
- ☀ 10 **Aqueduct** (1st c. A.D.) / **Aqueduc** (MHT) (1er s. ap. J.-C.)
N-240 a Lleida (4 km)

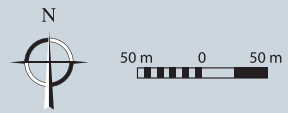
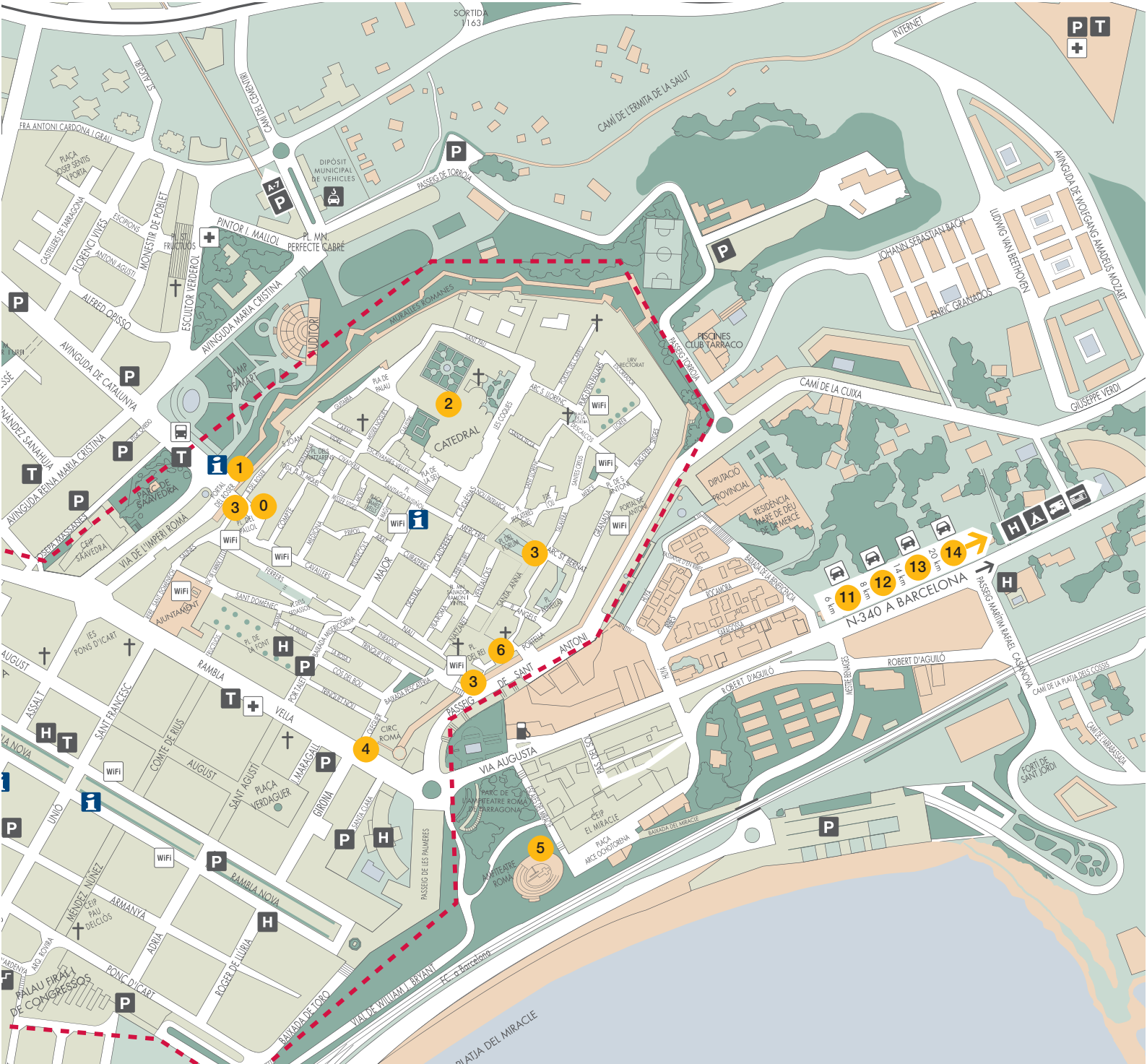
- ☀ 11 **Scipio Tower** (1st c. A.D.) / **Tour des Scipions** (MNAT)
(1er s. ap. J.-C.) - N-340 a Barcelona (6 km)

- 12 **Mèdol Quarry** (1st c. A.D.) / **Carrière du Mèdol** (MHT)
(1er s. ap. J.-C.)
N-340 a Barcelona - Àrea de Servei del Mèdol (8 km)
tel. 977 242 220

- 13 **Els Munts Villa** (1st - 3rd c. A.D.) / **Villa Els Munts** (MNAT)
(1er - 3e s. ap. J.-C.)
Passeig del Fortí, s/n - Altafulla (14 km) - Tel. 977 652 806

- ☀ 14 **Berà Arch** (1st c. B.C.) / **Arc de Berà** (MNAT) (1er s. av. J.-C.)
N-340 - Roda de Barà (20 km)

 Tarragona
essència mediterrània

 CENTRE COMERCIAL LA T DE TARRAGONA

Història

Tarragona entra a la història amb els romans, tot i que al segle v a. C. ja existia un poblat ibèric. En el marc de la segona guerra púnica, l'any 218 a. C., Cneu Corneli Escipió va desembarcar a Tarragona i va establir una guarnició que acabaria esdevenint, amb el temps, la principal base militar de la Hispània. Des d'allí es va conquerir la Península Ibèrica durant els 200 anys següents i la civilització llatina va penetrar per tota la Hispània.

Al segle II a. C. s'estructurà també la ciutat, amb la construcció de la muralla i la definició de la xarxa de carrers. La seva importància va anar creixent durant els segles II i I a. C., amb l'arri-

bada de nous pobladors. Va rebre el títol de colònia de mans de Juli Cèsar, probablement l'any 45 a. C. Els anys 26-25 a. C. l'emperador August hi va residir, va dirigir les lluites contra càntabres i asturs i va governar l'Imperi, per primera vegada, des de fora de la mateixa Roma. En aquesta època es produeixen noves transformacions urbanístiques, entre les quals destaquen la reforma de la xarxa viària, la construcció del teatre i l'erecció de l'altar testimoniats per les fonts clàssiques.

Als segles I i II d. C. Tàrraco, com a capital de la província de la Hispània citerior -la més gran de l'Imperi, que comprenia més de mitja Península Ibèrica-, va assolir una gran importància i la màxima expansió urbana. La ciutat es va omplir de monuments: el fòrum fou ampliat, es construïren termes públiques i l'amfiteatre. A més, a l'acròpoli es va edificar el complex arquitectònic grandios del fòrum provincial i del circ.

També es va construir el famós temple d'August, del qual parla Tàcit, que va servir d'exemple per a totes les províncies de l'Imperi i que fou restaurat per l'emperador Adrià en la visita que va fer els anys 122/123 d. C.

L'any 259 foren martiritzats a l'amfiteatre el bisbe Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi. Consta que ja existia una comunitat cristiana ben organitzada. La crisi del segle III va afectar Tàrraco i es constaten incendis, tant a la capital com a algunes vil·les del camp. La ciutat es va recuperar lentament durant els segles IV i V, però algunes zones van quedar definitivament abandonades. D'aquesta època hi ha monuments notables, com la vil·la tardoromana de Centcelles i la necròpolis paleocristiana amb les dues basíliques. És un moment en què el poder del bisbe de Tarragona, com a primat d'Hispània, assoleix un paper predominant.

0

Maqueta elaborada pel Museu d'Història de Tarragona, on es representa la ciutat romana de Tàrraco a l'època del seu màxim apogeu (segle II d. C.)

Maqueta elaborada por el Museo de Historia de Tarragona, donde se representa la ciudad romana de Tarraco en la época de su máximo apogeo (siglo II d. de C.)

Model of Roman Tarraco at its peak (2nd century A.D.), made by the Tarragona History Museum.

Maquette élaborée par le Musée d'Histoire de Tarragona, représentant la ville romaine de Tarraco à l'époque de son plus grand apogée (IIe siècle après J.-C.)

La importància de Tàrraco ha quedat reflectida en els monuments que la història ha llegat. El temps, i sobretot l'evolució de la pròpia Tarragona, n'han propiciat la desaparició de molts. En els darrers anys, però, es treballa en la seva revalorització per mostrar-los al públic, conscients de la seva importància.

Historia

Tarragona entra en la historia con los romanos, aunque en el siglo v a. de C. ya existía un poblado ibérico. En el marco de la segunda guerra púnica, en el año 218 a. de C., Cneo Cornelio Escipión desembarcó en Tarragona y estableció una guarnición que acabaría siendo, con el tiempo, la principal base militar de Hispania. Desde aquí se conquistó la Península Ibérica a lo largo de los siguientes 200 años y penetró la civilización latina por toda Hispania.

En el siglo II a. de C. se estructuró también la ciudad, con la construcción de la muralla y la definición de la red de calles. Su importancia fue creciendo a

lo largo de los siglos II y I a. de C. con la llegada de nuevos pobladores. Recibió el título de colonia de manos de Julio César, probablemente en el año 45 a. de C. En los años 26-25 a. de C. el emperador Augusto residió aquí, dirigió las luchas contra cántabros y astures y gobernó el Imperio, por primera vez, desde fuera de la misma Roma. En esta época se producen nuevas transformaciones urbanísticas, entre las que destacan la reforma de la red viaria, la construcción del teatro y la erección del altar testimoniado por las fuentes clásicas.

En los siglos I y II d. de C. Tarraco, como capital de la provincia de Hispania citerior -la más grande del Imperio, comprendía más de media Península Ibérica-, alcanzó una gran importancia y la máxima expansión urbana. La ciudad se llenó de monumentos: el foro fue ampliado, se construyeron termas públicas y el anfiteatro. Además, en la acrópolis se edificó el grandioso complejo arquitectónico del foro provincial y el circo. También se construyó el famoso templo de Augusto, del cual habla Tácito, que sirvió de ejemplo para todas las provincias del Imperio y que fue restaurado por

el emperador Adriano en la visita que efectuó en los años 122/123 d. de C.

En el año 259 fueron martirizados en el anfiteatro el obispo Fructuoso y sus diáconos Augurio y Eulogio. Consta que ya existía una comunidad cristiana bien organizada. La crisis del siglo III afectó Tarraco y se constatan incendios, tanto en la capital como en algunas villas del campo. La ciudad se recuperó lentamente a lo largo de los siglos IV y V, pero algunas zonas quedaron definitivamente abandonadas. De esta época son monumentos notables como la villa tardorromana de Centelles y la necrópolis paleocristiana con las dos basílicas. Es un momento en el cual el poder del obispo de Tarragona, como primado de Hispania, alcanza un papel predominante.

La importancia de Tarraco ha quedado reflejada en los monumentos que la historia nos ha legado. El tiempo, y sobre todo la evolución de la propia Tarragona, han propiciado la desaparición de muchos de ellos. En los últimos años, se trabaja en su revalorización para mostrarlos al público, conscientes de su importancia.

History

The history of what is today Tarragona began with the ancient Romans, although the region was already populated by the 5th century B.C. As part of the Second Punic War, in 218 B.C., Cnaeus Cornelius Scipio landed in Tarragona and set up a garrison that would, over time, become the main military base in Hispania. Over the next 200 years, the entire Iberian Peninsula was conquered from this base and Roman civilisation penetrated all Hispania.

In the 2nd century B.C., the city itself was established through the con-

struction of its wall and the planning of its roads. It became increasingly important over the 2nd and 1st centuries B.C. with the arrival of new settlers. Julius Caesar granted it the title of colony most likely in 45 B.C. From 26 to 25 B.C., the emperor Augustus made the city his home, using it to oversee the fight against the Cantabrians and Asturians and, for the first time, to rule the empire from outside Rome. In this period, the city underwent several additional transformations, including the refurbishment of its road system, the construction of its theatre and the building of its altar, as recorded in several classical sources.

Over the 1st and 2nd centuries A.D., Tarraco, as capital of the empire's larg-

est province, Hispania Citerior, which spanned over half the Iberian Peninsula, became a major hub and underwent its period of greatest urban growth. The city was filled with monuments, the forum was enlarged and the thermae, or public baths, and amphitheatre were built. Likewise, the magnificent architectural complex consisting of the provincial forum and circus was built on the acropolis. Moreover, the famous Temple of Augustus, mentioned by the Roman historian Tacitus, was built, which served as an example for all the empire's provinces and was restored by the emperor Adrian during his visit to the city in 122 and 123 A.D. In the year 259 A.D., the bishop Fructuosus and his deacons Augurius and

Eulogius were martyred in the amphitheatre. Records bear witness to the existence of an already well organised Christian community in the city. The crisis in the 3rd century A.D. affected Tarraco, and accounts have survived of fires, both in the capital city and in several villages in the countryside. The city slowly recovered over the 4th and 5th centuries A.D., but some areas were permanently abandoned. Notable monuments from this period include the late-Roman Centcelles villa and the paleochristian necropolis with its two basilicas. At this point, the power of the bishop of Tarragona, as Primate of Hispania, was at its greatest.

The importance of Tarraco remains clear in the legacy of monuments and ruins that history has bequeathed us. Time and, above all, the city's own evolution have caused many to disappear. However, in recognition of their importance, substantial efforts have been made in recent years to recover and restore these sites so that they can be shown to the public.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

à 25 av. J.-C., l'empereur Auguste résida dans la ville, il dirigea les luttes contre les Cantabres et les Astures, et gouverna l'Empire, pour la première fois, en dehors de Rome. À cette époque, de nouvelles transformations urbanistiques eurent lieu, parmi lesquelles il convient de citer la réforme du réseau routier, la construction du théâtre, l'élévation de l'autel dont témoignent les fontaines classiques.

Entre les 1er et 1^{le} siècles ap. J.-C., Tarraco, en tant que capitale de la province de l'Hispanie citérieure et la plus grande de l'empire, comprenait plus de la moitié de la Péninsule ibérique et atteignit une grande importance et une expansion maximale urbaine. La ville se remplit de monuments, le forum fut agrandi, et des thermes publics, ainsi que l'amphithéâtre furent construits. C'est également à cette époque que furent construits l'immense complexe architectonique du forum provincial et le cirque dans l'acropole. Le fameux temple d'Auguste fut également édifié à ce moment, celui-là même dont parle Tacite, et qui servit d'exemple pour toutes les provinces de l'Empire. Ce dernier fut restauré sur ordre de l'empereur Adrien lors de la visite qu'il réalisa au cours des années 122 et 123 après J.-C.

En 259, l'évêque Fructueux et ses diacres Augure et Eulogien furent martyrisés dans l'amphithéâtre. Nous savons également qu'il existait déjà une communauté chrétienne bien organisée. La crise du IIIe siècle toucha Tarraco, et il semble que des incendies eurent lieu tant dans la capitale que dans certains bourgs de la campagne. La ville se releva lentement tout au long des IVe et Ve siècles, bien que certaines zones fussent définitivement abandonnées. C'est de cette époque que datent des monuments notoires tels que la villa romaine tardive de Centcelles et la nécropole paléochrétienne dotée de deux basiliques. Il s'agit d'un monument à travers lequel le pouvoir de l'évêque de Tarragona, en tant que primat de l'Hispanie, acquiert un rôle prédominant.

L'importance de Tarraco est restée reflétée dans les monuments que l'histoire nous a légués. Le temps, et surtout l'évolution de Tarragona, a engendré la disparition de bon nombre d'entre eux. Au cours des dernières années, un important travail a été réalisé pour la revalorisation de ces monuments, en vue de les porter à la connaissance du public et lui faire prendre conscience de leur importance.

Histoire

Tarragone entre dans l'histoire avec l'Empire romain, bien qu'au Ve siècle av. J.-C., il existait déjà un village ibérique. Lors de la deuxième guerre punique, en 218 av. J.-C., Cneus Cornelius Scipion débarqua à Tarragone, et établit une garnison qui finirait par devenir avec le temps, la principale base militaire de l'Hispanie. À partir de ce moment, la Péninsule ibérique fut conquise au cours des 200 années qui suivirent, et la civilisation latine se répandit dans toute l'Hispanie.

Au 1^{le} siècle av. J.-C., la ville fut structurée moyennant la construction d'une muraille et d'un réseau de rues. Son importance augmenta au cours des 1^{le} et 2es siècles av. J.-C. avec l'arrivée de nouveaux colonisateurs. Jules César lui attribua le titre de colonie, probablement en 45 av. J.-C. Au cours des années 26

Les Muralles

TÀCTIL COMUNICACIÓ

El segle II a. C. es va dotar Tàrraco d'una gran muralla que delimitava el perímetre urbà. La seva longitud era d'uns 3.500 m., dels quals se'n conserven actualment 1.100, que envolten el Casc Antic. La part més interessant es pot visitar al Passeig Arqueològic, on es poden observar diversos panys perfectament conservats, que mostren el sòcol particular de blocs megalítics, així com dues de les sis portelles i una porta d'accés al trànsit rodat. De les tres torres destaquen la de l'Arquebisbe, amb notables reformes medievals, i la de Minerva, que conté l'escultura i la inscripció romanes més antigues de la Península Ibèrica.

Las Murallas

En el siglo II a de C. Tarraco se dotó de una gran muralla que delimitaba el perímetro urbano. Su longitud era de unos 3.500 m., de los que se conservan actualmente 1.100 que rodean el Casco Antiguo. La parte más interesante se puede visitar en el Paseo Arqueológico, donde se pueden observar diversos lienzos perfectamente conservados, que muestran el particular zócalo de bloques megalíticos, así como también dos de las seis poternas y una puerta de acceso al tráfico rodado. De las tres torres destacan la del Arzobispo, con notables reformas medievales, y la de Minerva, que contiene la escultura y la inscripción romanas más antiguas de la Península Ibérica.

The Walls

In the 2nd century B.C., a great wall was built around Tarraco, delimiting the municipal boundaries. The wall originally ran some 3500 metres. Today, approximately 1100 metres remain, bordering present day Tarragona's Old Quarter. The most interesting portion of the surviving wall is to be found along the Passeig Arqueològic, or Archaeological Promenade. There, several perfectly conserved sections can still be seen, revealing the unusual megalithic foundations, as well as two of the original six posterns, or smaller entrances, and a larger gate that was used for vehicular traffic. Of the three surviving bastions, special attention should be paid to the Archbishop's Tower, which underwent considerable alterations in the Middle Ages, and the Minerva Tower, which is the site of the oldest Roman sculpture and inscription in the Iberian Peninsula.

Les murailles

Au cours du IIe siècle av. J.-C., Tarraco a édifié une grande muraille qui délimitait le périmètre urbain. Sa longueur était d'environ 3.500 m, dont 1.100 m ont été conservés jusqu'à nos jours; il s'agit de ceux entourant le Quartier Ancien. La partie la plus intéressante peut être visitée sur le Parcours Archéologique, où il est possible d'observer différents pans de mur parfaitement conservés, lesquels laissent découvrir un socle particulier fait de blocs mégalithiques, ainsi que deux des six poternes et une porte d'accès au trafic roulant. En ce qui concerne les trois tours, il convient de signaler celle de l'Archevêque, ayant subi d'importantes réformes au cours du Moyen-âge, ainsi que celle de Minerve, laquelle contient la sculpture et l'inscription romaines les plus anciennes de la Péninsule ibérique.

El Temple (recinte de culte)

En la segona meitat del segle I d. C. l'acròpoli de la ciutat es va monumentalitzar amb la construcció del Fòrum provincial i el circ, que, amb una superfície de 7,5 hectàrees, és el complex més gran d'aquest tipus de tot el món romà. El Fòrum provincial s'estructurava en dues places a diferents alçades. La plaça superior (recinte de culte) estava envoltada d'un pòrtic, del qual queden notables restes al claustre de la Catedral. En posició axial s'aixecava una aula, que s'ha identificat com la cel·la d'un grandios temple de culte a l'emperador.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

The Temple (Imperial Cult Complex)

In the second half of the 1st century A.D., the city's acropolis achieved monumental status through the construction of the Provincial Forum and the Roman circus. With a joint area of 7.5 hectares, the complex was the largest of its kind in the Roman world. The Provincial Forum was built around two terraced squares. The upper square (the imperial cult complex) was surrounded by a portico, large portions of which can still be seen in the cloister of the city's cathedral. At one end was a large hall, which has been identified as the cella, or inner sanctuary, of a magnificent temple of the imperial cult.

Le temple (enceinte de culte)

Au cours de la deuxième moitié du 1er siècle après J.-C., l'acropole de la ville fut monumentalisée moyennant la construction du Forum provincial et du cirque, d'une superficie de 7,5 hectares, faisant d'elle le plus grand complexe de ce type de tout l'Empire romain. Le Forum provincial était structuré en deux places situées à différentes hauteurs. La place supérieure (enceinte de culte) était entourée d'un portique, dont nous conservons d'importants restes dans le cloître de la cathédrale. Une salle s'élevait en position axiale, laquelle a été identifiée comme étant la cella d'un immense temple de culte voué à l'empereur.

RAFA PÉREZ

El Templo (recinto de culto)

En la segunda mitad del siglo I d. de C. la acrópolis de la ciudad fue monumentalizada con la construcción del Foro provincial y el circo, con una superficie de 7,5 hectáreas, que lo convierten en el mayor complejo de este tipo de todo el mundo romano. El Foro provincial se estructuraba en dos plazas a diferentes alturas. La plaza superior (recinto de culto) estaba rodeada por un pórtico, del cual quedan notables restos en el claustro de la Catedral. En posición axial se erigía un aula, que se ha identificado como la celda de un grandioso templo de culto al emperador.

EL Fòrum provincial

TÀCTIL COMUNICACIÓ

a plaça inferior del Fòrum provincial era un enorme recinte rectangular de 318 x 175 m., envoltat per tres costats d'una estructura complexa de pòrtics. L'interior estava ornat probablement amb jardins i nombroses estàtues, de les quals resten molts pedestals amb inscripció, per exemple, al carrer Merceria. Actualment es poden observar restes d'aquests pòrtics als edificis de l'Antiga Audiència (torre sud-occidental, amb portes i escalinates), a la plaça del Pallol (porta, volta i pilastres de l'Antic Beateri), plaça del Fòrum (mur angular) i l'anomenat Pretori (torre sud-oriental amb portes, voltes i pilastres). Aquest darrer va ser transformat a l'Edat Mitjana en castell del rei.

El Foro provincial

La plaza inferior del Foro provincial era un enorme recinto rectangular de 318 x 175 m., rodeado por tres de sus lados de una compleja estructura de pórticos. El interior estaba ornamentado probablemente con jardines y numerosas estatuas, de las que quedan numerosos pedestales con inscripción, por ejemplo, en la calle Merceria. Actualmente se pueden observar restos de estos pórticos en los edificios de la Antigua Audiencia (torre suroccidental con puertas y escalinatas), en la plaza del Pallol (puerta, bóveda y pilastras del Antiguo Beaterio), plaza del Fòrum (muro angular) y el llamado Pretorio (torre suroriental, con puertas, bóvedas y pilastras). Este último fue transformado en la Edad Media en castillo del rey.

The Provincial Forum

The Provincial Forum's lower square was a vast rectangular space measuring 318 x 175 m and surrounded on three sides by an intricate portico. The inside was most likely decorated with gardens and statuary, and indeed today several inscribed pedestals can still be seen, for example, along Carrer Merceria. The remains of the portico also survive in the buildings of the ancient court of justice (southwest tower with entranceways and staircases), in Plaça del Pallol (entranceway, vault and pilasters of the ancient nunnery), in Plaça del Fòrum (angular wall) and in the Praetorium (southeast tower with entranceways, vault and pilasters). This latter structure was substantially altered in the Middle Ages to serve as a castle for the king.

Le Forum provincial

La place inférieure du Forum provincial était une énorme enceinte rectangulaire de 318 x 175 m, entourée sur trois de ses côtés par une structure complexe de portiques. L'intérieur était orné probablement de jardins et de nombreuses statues, dont il reste de nombreux piédestaux dotés d'une inscription, notamment celui dans la rue Merceria. Actuellement, il est possible d'observer des restes de ces portiques dans les édifices de l'Ancienne Audience (tour orientée sud-ouest dotée de portes et de perrons), sur la place del Pallol (porte, voûte et poutres de l'Ancien Béguinage), sur la place del Fòrum (mur rectangulaire) et le dénommé Prétoire (tour orientée sud-est, dotée de portes, voûtes et poutres). Ce dernier fut transformé au Moyen-âge en château du roi.

El circ es disputaven les carreres de carros, generalment de dos cavalls (bigues) o de quatre (quadrigues). El circ de Tarragona està entre els més ben conservats d'Occident, tot i que gran part de la seva estructura continua oculta sota vells edificis del segle XIX. Actualment es pot visitar l'extrem oriental, on a més de la façana monumental i les grades, poden contemplar-se les voltes de Sant Hermenegild i de l'Enrajolat. Ha quedat al descobert un altre sector a la plaça Sedassos i algunes voltes són visibles també a locals dels carrers Trinquet Vell i la plaça de la Font.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

El Circo

En el circo se disputaban las carreras de carros, generalmente de dos caballos (bigas) o de cuatro (cuadrigas). El circo de Tarragona está entre los mejor conservados de Occidente, a pesar de que la mayor parte de su estructura sigue oculta bajo viejos edificios del siglo XIX. Actualmente se puede visitar el extremo oriental, donde además de la fachada monumental y las gradas, pueden contemplarse las bóvedas de San Hermenegildo y del Enrajolat. Otro sector ha quedado al descubierto en la plaza Sedassos y algunas bóvedas son visibles también en locales de las calles Trinquet Vell y la plaza de la Font.

El Circ

TÀCTIL COMUNICACIÓ

The Roman Circus

The Roman circus was the site of horse-drawn chariot races, usually between two-horse chariots, known as bigae, or four horse chariots, known as quadrigae. Tarragona's circus is one of the best preserved in all the Western world, despite the fact that much of the structure remains hidden under a series of 19th century buildings. Currently, the eastern side can be visited, including the decorative façade and stands, as well as the Sant Hermenegild and Carrer Enrajolat vaults. Another section has been uncovered in Plaça Sedassos, and several vaults can also still be seen along Carrer Trinquet Vell and in Plaça de la Font.

Le cirque romain

Le cirque était la scène de courses de chars, généralement de deux chevaux (biges) ou de quatre chevaux (quadriges). Le cirque de Tarragone fait partie des mieux conservés d'Occident, malgré le fait que la plupart de sa structure continue à être enterrée sous de vieux édifices du XIXe siècle. Actuellement, il est possible de visiter l'extrême oriental, où en plus de la façade monumentale et des gradins, il est également possible d'admirer les voûtes de Saint Hermenegildo et du Enrejolat. Un autre secteur est resté à découvert sur la place Sedassos, et certaines voûtes sont également visibles dans des locaux de la rue Trinquet Vell et celles de la place de la Font.

L'Amfiteatre

TÀCTIL COMUNICACIÓ

amfiteatre era un edifici per a espectacles de lluites de feres, de gladiadors i execucions públiques. El de Tàrraco fou construït a principis del segle II d. C. i fou objecte de reformes l'any 221, com indica la inscripció de 140 m., la més llarga de tot l'Imperi, que coronava el pòdium. Actualment es conserva part de la grada tallada a la roca, molt erosionada, i una part de la grada meridional, aixecada sobre voltes de formigó. Aquí patiren martiri l'any 259 sant Fructuós i els seus diaques. Per commemorar-ho, s'edificà a principis del segle VI una basílica visigòtica, sobre la qual s'establí l'església medieval de Santa Maria del Miracle.

El Anfiteatro

El anfiteatro era un edificio para espectáculos de luchas de fieras, de gladiadores y ejecuciones públicas. El de Tarraco fue construido a principios del siglo II d. de C. y fue objeto de reformas en el año 221, como indica la inscripción de 140 m., la más larga de todo el Imperio, que coronaba el podio. Actualmente se conserva parte de la grada tallada en la roca, muy erosionada, y una parte de la grada meridional, sustentada sobre bóvedas de hormigón. Aquí sufrieron martirio en el año 259 san Fructuoso y sus diáconos. Para conmemorarlo se edificó, a inicios del siglo VI, una basílica visigoda, sobre la cual se estableció la iglesia medieval de Santa María del Milagro.

The Amphitheatre

The Amphitheatre was used for entertainment, including fights between wild beasts and gladiators and public executions. Tarraco's amphitheatre was built at the turn of the 2nd century A.D. and underwent alterations in 221 A.D., as recorded in the 140-metre inscription that crowns the podium, the longest such inscription in the empire. Today, a heavily eroded section of the stands carved directly into the rock survives, as does a section of the southern stands, supported by concrete vaults. The Amphitheatre was also the site of the martyrdom of Saint Fructuosus and his deacons in 259 A.D. To commemorate the event, a Visigoth basilica was built on the site at the turn of the 7th century, over which the medieval church of Santa Maria del Miracle was subsequently established.

L'amphithéâtre

L'amphithéâtre était un édifice destiné aux spectacles de luttes de bêtes sauvages, de gladiateurs et d'exécutions publiques. L'amphithéâtre de Tarraco fut construit au début du IIe siècle après J.-C., et restauré en 221, tel que l'indique l'inscription de 140 m -la plus longue de tout l'empire- qui couronnait le podium. Actuellement, nous conservons une partie du gradin taillé dans la roche, très érodée, ainsi qu'une partie du gradin méridional, soutenu par des voûtes de béton. C'est ici qu'en 259, Saint Fructueux et ses diacres souffrirent le martyr. Pour commémorer leur mort, une basilique wisigothe fut édifée au début du VIe siècle, sur laquelle fut édifée par la suite l'église médiévale de Santa Maria del Miracle.

El Museu Nacional Arqueològic

TÀCTIL COMUNICACIÓ

TÀCTIL COMUNICACIÓ

The National Archaeological Museum

This museum, founded in the 19th century, is the result of the merger of two earlier museums, the Monument Committee Museum and the Tarragona Archaeological Society Museum. Located in the central Plaça del Rei, it houses an invaluable collection of Roman ruins, including several fascinating architectural fragments, sculptures, inscriptions, mosaics, pottery and more found in Tarragona itself. In the basement, visitors can moreover view a segment of the original ancient Roman wall.

Le Musée National Archéologique

Il fut créé au XIXe siècle comme résultat de l'union de deux musées : celui de la Commission de Monuments et celui de la Société Archéologique de Tarragone. Situé sur la place du Rei au centre-ville, il contient une collection de restes romains d'une grande valeur, parmi lesquels se trouvent des fragments architectoniques, des sculptures, des inscriptions, des mosaïques, des céramiques, etc. en provenance de la ville de Tarragone même.

Dans le sous-sol, il est possible de contempler également un pan de la muraille romaine.

a néixer el segle XIX com a resultat de la unió de dos museus: el de la Comissió de Monuments i el de la Societat Arqueològica Tarraconense. Ubicat a la cèntrica plaça del Rei, conté una valuosíssima col·lecció de restes romanes, entre les quals destaquen fragments arquitectònics, escultures, inscripcions, mosaics, ceràmiques, etc., procedents de la mateixa Tarragona. Al soterrani es pot contemplar també un pany de muralla romana.

El Museo Nacional Arqueológico

Nació en el siglo XIX, como resultado de la unión de dos museos: el de la Comisión de Monumentos y el de la Sociedad Arqueológica Tarraconense. Ubicado en la cèntrica plaza del Rei, contiene una valiosísima colección de restos romanos, entre los cuales destacan fragmentos arquitectónicos, esculturas, inscripciones, mosaicos, cerámicas, etc., procedentes de la misma Tarragona. En el subterráneo se puede contemplar también un lienzo de muralla romana.

El Fòrum local

TÀCTIL COMUNICACIÓ

El Fòrum era el centre de la vida ciutadana. Al voltant d'una gran plaça s'aixecaven els principals edificis: la cúria, la basílica, els temples i moltes botigues. El fòrum de Tàrraco es va destruir pels eixamples del segle XIX i només en resta la basílica, estructurada com un gran edifici de tres naus separades per columnes. Un altre sector de les ruïnes que es poden visitar mostra la part posterior del temple capitolí, carrers i diverses cases.

El Foro local

El Foro era el centro de la vida ciudadana. En torno a una gran plaza se alzaban los principales edificios de la ciudad: la curia, la basílica, los templos y numerosas tiendas. El Foro de Tarraco fue destruido en los ensanches del siglo XIX y sólo queda la basílica, estructurada como un gran edificio de tres naves separadas por columnas. Otro sector que se puede visitar de las ruinas muestra la parte posterior del templo capitolino, calles y diversas casas.

The Local Forum

The forum was the hub of daily life. A vast square, it was rimmed by the most important buildings in the city: the curia, the basilica, temples and countless shops. Unfortunately, much of Tarraco's forum was destroyed as a result of urban expansion in the 19th century. Today only a portion of the basilica, a large building divided into three naves separated by columns, remains. Another section of the ruins that has survived reveals the back of the capital city's temple and several streets and homes.

Le Forum local

Le forum était le centre de la vie citoyenne. Les principaux édifices de la ville s'agençaient autour d'une grande place : la curie, la basilique, les temples et de nombreux magasins. Le forum de Tarraco fut détruit au début du XIXe siècle, et il ne reste plus que la basilique, structurée comme un grand édifice de trois nefs séparées par des colonnes. Un autre secteur de ces ruines pouvant être visitées montre la partie postérieure du temple capitolin, des rues et différentes maisons.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

La Necròpolis paleocristiana i el Cojunt paleocristià del Francolí

l voltant d'una de les vies de sortida de la ciutat es va formar, a partir de mitjans del segle III d. C., un cementiri que va créixer considerablement des que hi foren enterrades les restes de sant Fructuós. La comunitat cristiana va fer-ne de la tomba un santuari i va construir-hi dues basíliques a principis del segle V, a més d'altres edificis i nombroses tombes (mausoleus, sarcòfags, laudes musives, etc.). Actualment es pot visitar una àrea a la Necròpolis paleocristiana (que a més acull les principals troballes al Museu monogràfic) i un altre sector als soterranis d'un centre comercial.

La Necrópolis paleocristiana y el Conjunto paleocristiano del Francolí

Alrededor de una de las vías de salida de la ciudad se formó, a partir de mediados del siglo III d. de C., un cementerio que creció considerablemente desde que fueron enterrados los restos de san Fructuoso. La comunidad cristiana hizo de su tumba un santuario y construyó allí dos basílicas a principios del siglo V, además de otros edificios y numerosas tumbas (mausoleos, sarcófagos, laudas musivas, etc.). Actualmente se puede visitar un área en la Necrópolis paleocristiana (que además acoge los principales hallazgos en el Museo monográfico) y otro sector en los subterráneos de un centro comercial.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

TÀCTIL COMUNICACIÓ

The Paleochristian Necropolis and Francolí River Paleochristian Complex

In the mid-3rd century A.D., a burial ground was started near one of the roads leading out of the city. The cemetery grew considerably following the burial there of the remains of Saint Fructuosus. The early Christian community turned his tomb into a sanctuary and built two basilicas on the site at the turn of the 5th century, as well as several other buildings and graves (mausoleums, sarcophagi, mosaics and stone markers, etc.). Today, visitors can tour a section of the paleochristian necropolis housing a museum with the burial site's main findings, as well as a section of the complex uncovered during construction of a local shopping centre and now open to the public in the centre's basement.

Le nécropole paléochrétienne et l'ensemble paléochrétien du Francolí

Vers la moitié du IIIe siècle après J.-C., un cimetière, qui grandit considérablement depuis que les restes de Saint Fructueux y furent enterrés, se forma autour d'une des voies de sortie de la ville. La communauté chrétienne fit de la tombe de ce dernier un sanctuaire, et construisit à cet endroit deux basíliques vers le début du Ve siècle, en plus d'autres édifices et de nombreuses tombes (mausolées, sarcophages, sépultures en mosaïque, etc.). Actuellement, il est possible de visiter une zone dans la nécropole paléochrétienne (dont le Musée monographique présente les principales trouvailles), ainsi qu'un autre secteur dans le sous-sol d'un centre commercial.

La vil·la de Centcelles

TÀCTIL COMUNICACIÓ

vil·la romana situada al terme municipal de Constantí. Amb indicis d'ocupació que es remunten als segles II-I a. C., tingué una llarga vida fins a finals de l'època romana. Les restes visibles actualment corresponen a una vil·la construïda probablement al segle IV entre el riu Francolí i la via que unia Tàrraco amb l'interior. Destaquen dues sales de planta central, una de les quals en conserva la coberta en cúpula i una possible cripta. En destaquen els magnífics mosaics que decoren la cúpula de la sala central, d'una qualitat i vàlua excepcionals. També es conserven restes dels banys de la vil·la.

La villa de Centcelles

Villa romana situada en el término municipal de Constantí. Con indicios de ocupación que se remontan a los siglos II-I a. de C., tuvo una larga vida hasta finales de la época romana. Los restos actualmente visibles corresponden a una villa construida probablemente en el siglo IV entre el río Francolí y la vía que unía Tarraco con el interior. Destacan dos salas de planta central, una de las cuales conserva su cubierta de cúpula y una posible cripta. Destacan los magníficos mosaicos que decoran la cúpula de la sala central, de una calidad y valor excepcionales. También se conservan restos de los baños de la villa.

The Centcelles Villa

A Roman villa located within the municipal boundaries of Constantí. With signs of habitation dating back to the 2nd and 1st centuries B.C., it had a long existence lasting through the end of the Roman era. The remains still visible today are of a villa that was probably built in the 4th century A.D. between the Francolí river and the road linking Tarraco to the inland. Of special interest are the two rooms on the main floor, one of which still conserves its domed roof, and what is thought to have been a crypt. The room was a mausoleum that once held the remains of an unknown notable. Also of note are the spectacular mosaics that grace the dome of the main room, which are of exceptional quality and value. Remains of the villa's baths have also been preserved.

Le villa de Centcelles

Villa romaine située dans le territoire municipal de Constantí. Il semble qu'elle aurait été occupée vers le IIe - Ier siècle avant J.-C., et elle a connu une longue vie jusqu'à la fin de l'époque romaine. Les ruines actuellement visibles proviennent d'une villa construite probablement au IVe siècle entre la rivière Francolí et la voie qui unissait Tarraco et l'intérieur du pays. Il convient de citer deux salles situées au centre, dont une conserve son toit en coupole et probablement une crypte. Cette villa contient de magnifiques mosaïques qui décorent la coupole de la salle centrale, d'une qualité et d'une valeur exceptionnelle. Des restes des thermes de la villa ont également été conservés.

L'Aqüeducte

El segle I es van construir dos llargs aqüeductes per abastar d'aigua la ciutat. El primer prenia l'aigua del riu Gaià i tenia una longitud d'uns 40 km. El segon la prenia del Francolí i en tenia 15. El tram més espectacular conservat pertany a aquest últim aqüeducte i és un pont d'uns 200 m. de llarg i 26 d'altura màxima, que salvava un barranc. Està construït amb grans carreus col·locats en sec, que formen una doble línia d'arcades. Popularment es coneix com Pont del Diable o Aqüeducte de les Ferreres.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

El Acueducto

En el siglo I se construyeron dos largos acueductos para abastecer de agua la ciudad. El primero tomaba el agua del río Gaià y tenía una longitud de unos 40 km. El segundo la tomaba del Francolí y su longitud era de unos 15 km. El tramo más espectacular conservado pertenece a este último y es un puente de unos 217 m. de largo y 26 m. de altura máxima que salvaba un barranco. Está construido con grandes sillares colocados a hueso, formando una doble línea de arcadas. Popularmente se conoce como Pont del Diable o Acueducto de las Ferreres.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

The Aqueduct

In the 1st century A.D., two long aqueducts were built to supply the city with water. The first was fed by the Gaià river and was approximately 40 km long. The second was fed by the Francolí river and was some 15 km long. The most spectacular surviving stretch belongs to the second aqueduct and consists of a 217-metre segment that stands 26 metres tall at its highest point and bridges a ravine. It was built from large ashlars stacked without mortar to form two tiers of arches. It is popularly known as the *Pont del Diable* (Devil's Bridge) or the "Les Ferreres" Aqueduct.

L'aqueduc

Au Ier siècle, deux longs aqueducs furent construits en vue d'approvisionner la ville en eau. Le premier prenait l'eau de la rivière Gaià, et avait une longueur d'environ 40 km. Le deuxième prenait l'eau de la rivière Francolí, et sa longueur était d'environ 15 km. Le tronçon le plus spectaculaire conservé appartient à ce dernier et constitue un pont d'environ 217 m de long et 26 m de hauteur maximale au-dessus d'un ravin. Il a été construit au moyen de grandes pierres de taille assemblées sans mortier, formant une double ligne d'arcades. Il est populairement connu comme le Pont du Diable ou Aqueduc des Ferreres.

La torre dels Escipions

TÀCTIL COMUNICACIÓ

Monument sepulcral situat als peus de l'antiga via Augusta, a 6 km. de distància de Tarragona en direcció a Barcelona. Està construït amb grans carreus, és de planta quadrada i data del primer quart del segle I d. C. La construcció està formada per tres cossos superposats. Sobre un sòcol hi ha un primer cos, amb dues figures esculpides (probablement Attis funeraris) i una inscripció dedicatòria. El bloc superior, amb unes arcades senzilles que aixopluguen dues figures en baix relleu, es conserva parcialment, i el coronament, potser piramidal, ha desaparegut.

La torre de los Escipiones

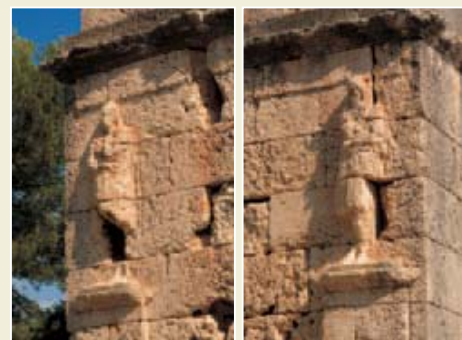
Monumento sepulcral situado a los pies de la antigua vía Augusta, a 6 km. de distancia de Tarragona en dirección a Barcelona. Está construido con grandes sillares, es de planta cuadrada y data del primer cuarto del siglo I d. de C. La construcción está formada por tres cuerpos superpuestos. Sobre un zócalo se dispone un primer cuerpo, con dos figuras esculpidas (probablemente Attis funerarios) y una inscripción dedicativa. El bloque superior, con unas sencillas arcadas que cobijan dos figuras en bajorrelieve, se conserva parcialmente, y el coronamiento, quizás piramidal, ha desaparecido.

The Scipio Tower

This funeral monument, located just off the former Via Augusta, 6 km outside Tarragona heading toward Barcelona, was built out of large ashlars, has a square floor plan and dates back to the first quarter of the 1st century A.D. The structure is comprised of three stacked segments. The first segment consists of a square base. The second segment includes two sculpted figures (probably representing the funeral god Attis), as well as a dedicatory inscription. The third and uppermost segment, which is partially conserved, is made up of simple arches that shelter a bas-relief depicting two figures. The crown, which was perhaps pyramidal in shape, has been lost.

La tour des Scipions

Monument sépulcral situé aux pieds de l'ancienne Via Augusta, à 6 km de Tarragone en direction de Barcelone. Il a été construit moyennant de grandes pierres de taille ; sa base est carrée, et il date du premier quart du 1er siècle après J.-C. La construction est formée de trois corps superposés. Un premier corps est disposé sur un socle, avec deux figures sculptées (probablement des Attis funéraires), ainsi qu'une inscription commémorative. Le bloc supérieur, doté d'arcades simples abritant deux figures en bas-relief, est conservé partiellement, et le couronnement, probablement pyramidal, a disparu.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

La pedrera del Mèdol

ls romans van extreure el material per a construir els edificis de diverses pedreres als voltants de Tarragona, les quals donaven tipus i qualitats diverses de pedra. La més espectacular que es conserva és la del Mèdol, a uns 8 km. en direcció a Barcelona. S'hi poden observar diversos fronts de talla, blocs a mig extreure i especialment l'anomenada Agulla del Mèdol, un impressionant monòlit de 16 m. d'alçada que es va deixar com a testimoni de la cota inicial d'extracció. L'exuberant vegetació ha fet d'aquesta pedrera, a més, un lloc encisador.

La cantera del Mèdol

Los romanos extrajeron el material para construir los edificios de diversas canteras de los alrededores de Tarragona, que ofrecían tipos y calidades diversas de piedra. La más espectacular de las conservadas es la del Mèdol, a unos 8 km. en dirección a Barcelona. Pueden observarse diversos frentes de talla, bloques a medio extraer y especialmente la llamada Agulla del Mèdol, un impresionante monolito de 16 m. de altura que se dejó como testimonio de la cota inicial de extracción. La exuberante vegetación ha hecho de esta cantera, además, un bello lugar.

The Mèdol Quarry

The ancient Romans extracted the material they needed for their buildings from several local quarries, each offering a different type and quality of stone. The most spectacular of the surviving quarries is the Mèdol Quarry, located approximately 8 km outside the city heading toward Barcelona. Many of the walls from which the blocks of stone were extracted are still visible, as are several half-extracted blocks. Of special note is the emblematic *Agulla del Mèdol*, or Mèdol Spire, a stunning monolith rising to a height of 16 m left as testimony to the pit's original height. The lush vegetation that has grown up since the quarry fell into disuse has only added to its beauty.

La carrière du Mèdol

Les Romains s'approvisionnaient du matériel nécessaire pour la construction des édifices dans différentes carrières situées aux alentours de Tarragone, lesquelles offraient divers types et qualités de pierre. La plus spectaculaire de celles qui ont été conservées est la carrière du Mèdol, à environ 8 km en direction de Barcelone. Il est possible d'y observer différents murs de taille, des blocs à moitié extraits, et particulièrement la dénommée Aiguille du Mèdol, un impressionnant monolithe de 16 m de hauteur qui fut laissé pour témoigner de la cote initiale d'extraction. L'exuberante végétation a fait de cette carrière un endroit d'une grande beauté.

La vil·la dels Munts

TÀCTIL COMUNICACIÓ

La vil·la romana situada al terme municipal d'Altafulla. Construïda en època d'August, va ser habitada, al menys, fins el segle VII d. C. i va patir una llarga evolució, en la qual cal assenyalar l'incendi i destrucció del segle III. Destaca l'extensió i riquesa d'aquesta casa de camp, que aixopluga tres conjunts termals, un dels quals amb més d'una dotzena d'estances. Diferents àmbits estan decorats amb mosaics, plaques de marbre de diferents procedències i estatuària. Part dels materials es troben exposats al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

La villa de Els Munts

Villa romana situada en el término municipal de Altafulla. Construida en época de Augusto, fue habitada, al menos, hasta el siglo VII d. de C. Tuvo una larga evolución, en la cual cabe señalar su incendio y destrucción en el siglo III. Destaca la extensión y riqueza de esta casa de campo, que contaba con tres conjuntos termales, uno de ellos con más de una docena de estancias. Diferentes ámbitos están decorados con mosaicos y placas de mármol de diferentes procedencias y estatuaria. Parte de los materiales se encuentran expuestos en el Museo Nacional Arqueológico de Tarragona.

The Roman Villa of Els Munts

A Roman villa located inside the municipal boundaries of Altafulla. Built in the time of Augustus, it was inhabited until at least the 7th century A.D. The villa underwent a considerable evolution and was even destroyed by fire in the 3rd century A.D. The sheer size and wealth of this country manner, which had three separate bathing complexes, one with over a dozen rooms, stand out. Many of the surviving rooms are decorated with mosaics and marble plaques of diverse origin, as well as statues. Some of the materials found on the site are on display at the Tarragona National Archaeological Museum.

La villa Els Munts

Villa romaine située sur le territoire municipal d'Altafulla. Construite à l'époque d'Auguste, elle fut habitée au moins jusqu'au VIIe après J.-C. siècle. Elle a connu une longue évolution, au cours de laquelle il convient de citer son incendie et sa destruction au IIIe siècle. Il est intéressant d'observer également l'extension et la richesse de cette maison de campagne, qui était dotée de trois ensembles thermaux, dont un avec plus d'une douzaine de salles. Différents espaces sont décorés de mosaïques et de plaques en marbre de différentes origines et formes. Une partie des matériaux est exposée au Musée National Archéologique de Tarragone.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

L'arc de Berà

rc situat a 20 km. de Tàrraco sobre la mateixa via Augusta, prop del poble de Roda de Barà, a l'extrem oriental de la comarca del Camp de Tarragona. És un arc senzill bastit amb carreus, decorat amb falses pilastres acanalades, coronades per capitells corintis que sostenen l'entaulament. Fou aixecat a finals del segle I a. C. per disposició testamentària de L. Licini Sura, segons sabem per la inscripció parcialment conservada que hi ha al mateix monument.

El arco de Berà

Arco situado a 20 km. de Tarraco sobre la misma vía Augusta, cerca del pueblo de Roda de Barà, en el extremo oriental de la comarca del Campo de Tarragona. Es un arco sencillo, construido con sillares, decorado con falsas pilastras acanaladas y coronadas por capiteles corintios, que sostienen el entablamento. Fue erigido a finales del siglo I a de C. por disposición testamentaria de L. Licinio Sura, según sabemos por la inscripción parcialmente conservada que existe en el mismo monumento.

TÀCTIL COMUNICACIÓ

TÀCTIL COMUNICACIÓ

The Berà Arch

This triumphal arch is located 20 km outside Tarragona along the Via Augusta, near the town of Roda de Barà on the eastern border of the Camp de Tarragona region. It is a simple arch, made from large ashlar, decorated with false fluted pilasters and crowned with Corinthian capitals that hold the entablature. It was built in the late 1st century B.C. by testamentary order of Lucius Licinius Sura, which we know from the partially conserved inscription still visible on the arch itself.

L'Arc de Berà

Arc situé à 20 km de Tarraco sur la Via Augusta, près du village de Roda de Barà, à l'extrême orientale de la région du Camp de Tarragona. Il s'agit d'un arc simple, construit à l'aide de pierres de taille, et décoré de fausses poutres cannelées et couronnées de chapiteaux corinthiens qui soutiennent l'entablement. Il fut érigé vers la fin du 1er siècle après J.-C. conformément à une disposition testamentaire de L. Licinio Sura, tel que l'indique l'inscription partiellement conservée se trouvant sur ce monument.